

Lety s drony ve zvláště chráněných územích

Vít Rudolf

Bezpilotní systémy (často zkracováno jako „UAS“ či jen „UA“ z anglického „Unmanned Aircraft Systems“) a jejich provoz se v České republice nevyhýbá ani zvláště chráněným územím dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“). UAS jsou k letům do zvláště chráněných území vysílány jednak za komerčními účely, zejména při filmářském využití, jednak za účely soukromými, kdy je provoz UAS

volnočasovou aktivitou pilotů. S přibývajícím oblibou UAS, jejich snadnější dostupností a technickým pokrokem, kdy jsou UAS stále častěji nasazovány například v zemědělství, lze v příštích letech další nárůst poptávky po letech UAS ve zvláště chráněných územích očekávat. Na tuto situaci reagují nová pravidla pro provoz UAS platná od 1. září 2025, která lety UAS v rámci zvláště chráněných území v nekonfliktních případech zjednodušují.

Uměle vytvořené ostrůvky v retenční nádrži Marcela nedaleko národní přírodní památky Lom ČSA hostí početné kolonie racků. Foto Jiří Bělohoubek

Ortomosaika Růžového rybníku v zámeckém parku v Lednici bude sloužit jako podklad pro přípravu revitalizačního projektu. Autor AOPK ČR

Provoz UAS ve zvláště chráněných územích donedávna řešilo komplexní opatření obecné povahy (poslední aktualizované OOP bylo vydáno 16. ledna 2025), které upravovalo omezený (letový) prostor LKR10 – UAS nad územím celé České republiky. Předchozí opatření obecné povahy povšechně (avšak pouze přechodně) řešilo problematiku provozu UAS ve všech citlivých oblastech, nejenom v rámci zvláště chráněných území. Dne 15. srpna 2025 vydal Úřad pro civilní letectví soubor nových opatření obecné povahy, kterými od 1. září 2025 došlo k rozštěpení původního omezeného prostoru LKR10 – UAS do několika samostatných omezených prostorů. Novými opatřeními obecné povahy byl dokončen postupný přechod na jednotný evropský regulační rámec, který předpovídalo prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/947 ze dne 24. května 2019 o pravidlech a postupech pro provoz bezpilotních letadel (dále jen „Prováděcí nařízení“). Současně je provoz UAS v rámci zvláště chráněných území regulován opatřením obecné povahy č. j. 13390-25-701, které pro lety UAS stanovuje tři omezené prostory: LKR318A – NP, LKR318B – MZCHÚ¹, LKR318C – CHKO.

Předchozí úprava provozu UAS ve zvláště chráněných územích (s výjimkou IV. zóny chráněných krajinných oblastí – zde byl

doposud provoz bez omezení) předpovídala nutnost vedení správního řízení Úřadem pro civilní letectví, jehož výsledkem mělo být vydání oprávnění k letu² uvnitř zvláště chráněného území formou správního rozhodnutí. Podkladem pro rozhodnutí Úřadu pro civilní letectví byl souhlas příslušného orgánu ochrany přírody, vydávaný ve formě vyjádření dle části IV. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Tento přístup zatěžoval jak žadatele, tak Úřad pro civilní letectví, který byl ve svém rozhodování v podstatě zcela závislý na věcném vyhodnocení situace orgánem ochrany přírody. Udělené oprávnění k letu provozovatele UAS nezbavovalo povinnosti dodržovat zákazy stanovené zákonem o ochraně přírody a krajiny. V případě, že by letem UAS mělo dojít například k rušení ptáků, zvláště chráněných druhů živočichů či k porušení bližších ochranných podmínek zvláště chráněného území, byl by provozovatel UAS stále povinen si před provedením letu obstarat příslušné povolující správní akty.

2 Oprávnění k letu bylo vydáváno pouze v případě „otevřené“ kategorie provozu UAS, v případě provozu UAS ve „specifické“ kategorii bylo vydávání oprávnění k letu uvnitř zvláště chráněného území zahrnuto v oprávnění k provozu podle článku 12 Prováděcího nařízení. Zařazení provozu UAS do jednotlivých kategorií dle Prováděcího nařízení závisí na výši rizika, které je s provozem spojené. Výše rizika je ovlivněna zejména vahou UAS a způsobem použití UAS (zda je létáno např. v blízkosti lidí či infrastruktury). Obecně platí, že vyšší nároky na dálkové řídicí piloty jsou kladeny při provozu UAS ve „specifické“ kategorii.

Úprava opatření obecné povahy ze srpna letošního roku postup obstarání si „povolení“ k provozu UAS v rámci zvláště chráněného území pro žadatele výrazně usnadňuje. Z dvoufázového povolování dle předchozí úpravy bylo upuštěno a nově jsou nekonfliktní lety UAS³ možné pouze na základě předběžné informace vydané příslušným orgánem ochrany přírody a na základě zanesení informací o plánovaném letu do veřejné digitální mapy⁴. Předběžná informace o souladu provozu UAS uvnitř zvláště chráněného území se zájmy ochrany přírody je vydávána pouze na žádost provozovatele UAS. V případě, že příslušný orgán ochrany přírody shledá, že provozem UAS v rámci konkrétního zvláště chráněného území (či v jeho části) nemohou být dotčeny žádné zájmy chráněné zákonem o ochraně přírody a krajiny, vydá negativní předběžnou informaci, kterou je konstatováno, že provoz UAS je v rámci zvláště chráněného území možný i bez nutnosti vydávání dalších správních aktů. V případě, že orgán ochrany přírody shledá, že provozem UAS může dojít k zásahu do zákonem chráněných zájmů, vydá pozitivní předběžnou informaci, že provoz UAS v rámci zvláště chráněného území není možný bez vydání konkrétních navazujících souhlasných správních aktů.⁵ Žadatel je pak povinen si před provedením letu tyto správní akty obstarat.

Smysl právní úpravy tkví samozřejmě hlavně v preventivním stanovení přísnějšího režimu provozu UAS ve zvláště chráněných územích z důvodu podložených obav o možné rušení zejména ptáků hlukem či prostou přítomností cizího objektu, nicméně nelze zapomínat na obecnou funkci předběžné informace, a to posilování právní jistoty žadatele. Pokud byla provozovateli sdělena negativní předběžná informace, má jistotu, že pokud bude svůj let provádět dle záměru předem oznámeného v žádosti, nedopustí se žádného přestupku dle zákona o ochraně přírody a krajiny. O předběžnou informaci lze při pochybnostech o souladu použití UAS se

1 Pro národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace a přírodní památky.

3 Tedy takové, kterými nejsou dotčeny zájmy ochrany přírody.
4 Předběžná informace a zanesení údajů o letu do digitální mapy nejsou nutné u těch UAS, které (i) váží méně než 250 g a nemají kameru nebo (ii) mají kameru, váží méně než 250 g, ale jedná se o hračku (a splňují směrnici 2009/48/ES o bezpečnosti hraček).
5 Zejména půjde o rozhodnutí o odchylném postupu z ochrany volně žijících ptáků dle § 5b zákona o ochraně přírody a krajiny, předchozí souhlas s prováděním činnosti v rozporu s bližšími ochrannými podmínkami dle § 44 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny či výjimka ze zákazů u zvláště chráněných druhů živočichů dle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny.

zájmy ochrany přírody žádat příslušný orgán ochrany přírody i mimo zvláště chráněné území. Tento postup však není obligatorní a je na místě jej aplikovat pouze v případech, kdy má žadatel konkrétní informace o výskytu zvláště chráněných druhů živočichů či ptáků, kteří by mohli být jeho záměrem rušeni.

Na první pohled by se mohlo zdát, že nové opatření obecné povahy zásadně změnilo pozici orgánu ochrany přírody v procesu vyjadřování se k záměrům provozu UAS v rámci zvláště chráněných území, nicméně současný stav dává z právního hlediska větší smysl. Dle předchozí úpravy totiž o souladu provozu UAS se zájmy ochrany přírody finálně nelogicky rozhodoval Úřad pro civilní letectví jako (v této oblasti) neodborný orgán. S jistou nadsázkou lze změny v postavení orgánu ochrany přírody chápat jako narovnání materiální a formální stránky vydávaných vyjádření. Materiální podstata vyjádření orgánů ochrany přírody zůstává i po změnách právní úpravy stejná, jde především o kvalifikované sdělení, zda provozem jsou či nejsou dotčeny zájmy ochrany přírody a zda je provoz UAS uvnitř zvláště chráněného území možný i bez důkladnějšího posuzování v rámci správního řízení vedeného orgánem ochrany přírody. Formální označení vydávaného aktu orgánu ochrany přírody za předběžnou informaci, která je kvalifikovanou formou vyjádření dle části IV. správního řádu, je tedy zcela logickým krokem.

Vedle upuštění od dvoufázového povolování letů UAS uvnitř zvláště chráněných území je další změnou zpřísnění pravidel provozu UAS v rámci IV. zón chráněných krajinných oblastí, které již nejsou ze zvláštního režimu zvláště chráněných území vyčleněny, tak jak tomu bylo doposud. Rozlišení zón chráněných krajinných oblastí činí v terénu problémy i zaměstnancům orgánů ochrany přírody, sjednocení úpravy pro celé území chráněných krajinných oblastí je tedy opět krokem k větší právní jistotě provozovatele UAS. Nadto je potřeba zmínit, že IV. zóny chráněných krajinných oblastí jsou zpravidla v překryvu se zastavěným územím obcí, kde je provoz UAS dále regulován opatřením obecné povahy Úřadu pro civilní letectví č. j. 13372-25-701, které reguluje lety nad hustě osídleným prostorem.

Výše popsání podmínky provozu UAS v rámci zvláště chráněného území, předběžná informace (případně předběžná informace a navazující správní akt) a povinnost zanést informace o plánovaném letu do veřejné digitální mapy

Bezpilotní prostředky lze výborně využít k získávání dat z obtížně přístupných míst, kde by osobní návštěva celého chráněného území byla často časově i fyzicky velmi náročná. Foto Jiří Bělohoubek

se bez výjimky uplatní při letech s UAS spadajících do „otevřené“ kategorie provozu. Při letech s UAS spadajících do „specifické“ kategorie provozu⁶ může dojít v rámci oprávnění k provozu k vymezení odlišných podmínek pro lety uvnitř zvláště chráněných území, ty budou mít před úpravou opatření obecné povahy přednost.

V opatření obecné povahy stále nedošlo ke stanovení zvláštní úpravy (ve smyslu omezení) provozu UAS v rámci území spadajících do soustavy Natura 2000, kdy lety UAS mohou být problematické zejména v ptačích oblastech. Byť úprava letů v těchto oblastech bude dle odůvodnění opatření obecné povahy předmětem dalších jednání mezi Úřadem pro civilní letectví a Ministerstvem životního prostředí, současně platí, že ochrana živočichů je zde zajištěna pouze klasickými instituty zákona o ochraně přírody a krajiny.

Použití UAS pro účely ochrany přírody

Z povinnosti obstarat si před provozem UAS ve zvláště chráněném území předběžnou informaci jsou přímo v textu opatření obecné povahy vyňaty orgány ochrany přírody a subjekty, které na základě smluvního vztahu s orgánem ochrany přírody provádějí činnosti při zajišťování opatření na zachování

nebo zlepšení stavu předmětů ochrany ve zvláště chráněných územích nebo zjišťování údajů o dosavadním stavu a vývoji předmětů ochrany ve zvláště chráněných územích. Byť použití UAS není v praxi orgánů ochrany přírody (zatím) častou praxí, není prostor pro pochyby o jeho možném budoucím přínosu. UAS mohou najít své uplatnění zejména při provádění přírodovědných průzkumů, ale nelze vyloučit, že v budoucnu bude docházet i k „odvážnějšímu“ využívání UAS, například při cílené aplikaci herbicidů k eliminaci invazních druhů rostlin, obdobně jako je tomu při užití UAS v zemědělství.

Sankce za porušení podmínek

Porušením podmínek opatření obecné povahy může dojít k naplnění skutkové podstaty přestupku jednak podle § 92c zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví (dále jen „zákon o civilním letectví“), tak podle zákona o ochraně přírody a krajiny. V jednoduchých případech, kdy nebude letem UAS zasaženo do zájmů chráněných zákonem o ochraně přírody a krajiny, bude přestupek řešit pouze Úřad pro civilní letectví. V případě, že by letem ovšem měly být porušeny zákazy uvedené v zákoně o ochraně přírody a krajiny, se dálkově řídicí pilot UAS vystavuje riziku, že s ním bude vedeno i přestupkové řízení příslušným orgánem ochrany přírody pro naplnění dvou skutkových podstat přestupků jediným jednáním. ■

6 Platí pouze pro provoz UAS ve „specifické“ kategorii provozu mimo standardní scénář dle dodatku 1 přílohy 1 prováděcího nařízení.